

31989L0654

1989 12 30

EUROPOS BENDRIJŲ OFICIALUSIS LEIDINYS

L 393/1

TARYBOS DIREKTYVA

1989 m. lapkričio 30 d.

dėl būtinausių darbuotojams taikomų saugos ir sveikatos reikalavimų (pirmoji atskira Direktyva, kaip numatyta Direktyvos 89/391/EEB 16 straipsnio 1 dalyje)

(89/654/EEB)

EUROPOS BENDRIJŲ TARYBA,

atsižvelgdama į Europos ekonominės bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 118a straipsnį,

atsižvelgdama į Komisijos pasiūlymą ⁽¹⁾, pateiktą pasitarus su Darbuotojų saugos, higienos ir sveikatos patariamuoju komitetu,

bendradarbiaudama su Europos Parlamentu ⁽²⁾,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽³⁾,

kadangi Sutarties 118a straipsnyje numatyta, kad Taryba direktyvomis nustato būtinausius reikalavimus, skatinančius sąlygų, pirmiausia darbo aplinkos, gerinimą, kad būtų užtikrinta geresnė darbuotojų sauga ir sveikatos apsauga;

kadangi pagal minėtą Sutarties straipsnį šiomis direktyvomis turi būti vengiama nustatyti tokius administracinius, finansinius ar teisinius apribojimus, kurie trukdytų mažųjų ir vidutinių įmonių steigimą bei plėtrą;

kadangi Komisijos pranešime apie jos programą dėl darbuotojų saugos, higienos ir sveikatos ⁽⁴⁾ numatyta priimti direktyvą, skirtą darbuotojų saugai ir sveikatai darbuotojėse užtikrinti;

kadangi 1987 m. gruodžio 21 d. Tarybos rezoliucijoje dėl darbuotojų saugos, higienos ir sveikatos ⁽⁵⁾ atkreipiamas dėmesys į Komisijos ketinimą artimiausiu metu pateikti Tarybai būtinausius darbo vietos sutvarkymo reikalavimus;

kadangi tam, kad būtų užtikrinta darbuotojų sauga ir sveikata, būtina laikytis būtinausių reikalavimų, garantuojančių geresnę saugą ir sveikatą darbuotojėse;

kadangi ši direktyva yra atskira direktyva, kaip numatyta 1989 m. birželio 12 d. Tarybos direktyvos 89/391/EEB dėl priemonių darbuotojų saugai ir sveikatos apsaugai darbe gerinti nustatymo ⁽⁶⁾ 16 straipsnio 1 dalyje; kadangi dėl to visos joje išdėstytos nuostatos taikomos darbuotojėse, nepažeidžiant šioje direktyvoje nustatytų griežtesnių ir (arba) specialių nuostatų;

kadangi ši direktyva padeda praktiškai formuoti vidaus rinkos socialinę dimensiją;

kadangi pagal Sprendimą 74/325/EEB ⁽⁷⁾ su paskutiniais pakeitimais, padarytais 1985 m. Stojimo aktu, Komisija tariasi su

⁽¹⁾ OL C 141, 1988 5 30, p. 6, OL C 115, 1989 5 8, p. 34 ir OL C 284, 1989 11 10, p. 8.

⁽²⁾ OL C 326, 1988 12 19, p. 123 ir OL C 256, 1988 10 9, p. 51.

⁽³⁾ OL C 175, 1988 7 4, p. 28.

⁽⁴⁾ OL C 28, 1988 2 3, p. 3.

⁽⁵⁾ OL C 28, 1988 2 3, p. 1.

⁽⁶⁾ OL L 183, 1989 6 29, p. 1.

⁽⁷⁾ OL L 185, 185, 1974 7 9, p. 15.

Darbuotojų saugos, higienos ir sveikatos patariamuoju komitetu, rengdama šios srities pasiūlymus,

4 straipsnis

Jau naudojamos darbovietės

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

Darbovietės, pradėtos naudoti iki 1993 m. sausio 1 d., turi atitikti būtiniausias saugos ir sveikatos reikalavimus, išdėstytus II priede, ne vėliau kaip praėjus trejiems metams nuo šios datos.

I SKIRSNIS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis

Objektas

1. Ši direktyva, kuri yra pirmoji atskira direktyva, kaip numatyta Direktyvos 89/391/EEB 16 straipsnio 1 dalyje, nustato būtiniausias 2 straipsnyje apibrėžtai darbovietai taikomas saugos ir sveikatos reikalavimus.

2. Ši direktyva netaikoma:

- a) transporto priemonėms, naudojamoms už įmonės ir (arba) įstaigos ribų, bei darbovietėms, įrengtoms transporto priemonėje;
- b) laikinoms ar kilnojamoms darbo aikštelėms;
- c) gavybos pramonei;
- d) žvejybos laivams;
- e) laukams, miškams ar kitai žemei, kuri sudaro žemės ar miškų ūkio įmonės dalį, bet yra ne prie įmonės pastatų.

3. Direktyvos 89/391/EEB nuostatos taikomos visai šio straipsnio 1 dalyje nurodytai sričiai, nepažeidžiant šioje direktyvoje nustatytų griežtesnių ir (arba) specialių nuostatų.

2 straipsnis

Apibrėžimas

Šioje direktyvoje „darbovietė“ — tai įmonės ir (arba) įstaigos patalpose esanti vieta, skirta darbo vietoms įrengti, taip pat bet kuri kita įmonės ir (arba) įstaigos teritorijoje esanti vieta, kurioje darbuotojas gali būti darbo metu.

II SKIRSNIS

DARBDAVIO PAREIGOS

3 straipsnis

Pirmą kartą naudojamos darbovietės

Darbovietės, pradėtos naudoti po 1992 m. gruodžio 31 d., turi atitikti būtiniausias saugos ir sveikatos reikalavimus, išdėstytus I priede.

Tačiau darbovietės Portugalijos Respublikoje, pradėtos naudoti iki 1993 m. sausio 1 d., turi atitikti būtiniausias saugos ir sveikatos reikalavimus, nurodytus II priede, ne vėliau kaip praėjus ketveriems metams nuo šios datos.

5 straipsnis

Darboviečių pertvarkymas

Kai darbovietės yra pakeičiamos, išplečiamos ir (arba) pertvarkomos po 1992 m. gruodžio 31 d., darbdavys imasi visų reikalingų priemonių, kad tokie pakeitimai, išplėtimai ir (arba) pertvarkymai atitiktų taikytinus būtiniausias reikalavimus, išdėstytus I priede.

6 straipsnis

Bendrieji reikalavimai

Darbdavys, siekdamas užtikrinti darbuotojų saugą ir sveikatą, pasirūpina, kad:

- judėjimo keliai, vedantys atsarginių išėjimų link, ir patys išėjimai visuomet būtų laisvi,
- darbovietė, įrenginiai ir įtaisai, ypač tie, kurie nurodyti I ir II prieduose, būtų techniškai prižiūrimi, o bet kurie nustatyti trūkumai, galintys pakenkti darbuotojų saugai ir sveikatai, būtų ištaisomi kuo greičiau,
- darbovietė, įrenginiai ir įtaisai, ypač tie, kurie nurodyti I priedo 6 punkte ir II priedo 6 punkte, būtų reguliariai valomi atsižvelgiant į higienos reikalavimus,
- saugos įrenginiai ir įtaisai, skirti užkirsti kelią pavojams bei jiems pašalinti, ypač tie, kurie nurodyti I ir II prieduose, būtų reguliariai prižiūrimi ir tikrinami.

7 straipsnis

Darbuotojų informavimas

Nepažeidžiant Direktyvos 89/391/EEB 10 straipsnio, darbuotojai ir (arba) jų atstovai turi būti informuojami apie visas priemones, kurių reikia imtis dėl saugos ir sveikatos darbovietėje.

8 straipsnis

Darbuotojų konsultavimas ir dalyvavimas

Darbuotojų ir (arba) jų atstovų konsultavimą ir dalyvavimą sprendžiant šioje direktyvoje bei jos prieduose išdėstytus klausimus reglamentuoja Direktyvos 89/391/EEB 11 straipsnio nuostatos.

III SKIRSNIS

ĮVAIRIOS NUOSTATOS

9 straipsnis

Priedų pakeitimai

Priedų techninio pobūdžio pakeitimai, padaryti dėl to, kad:

- buvo priimtos direktyvos, skirtos darbovietes sudarančių dalių projektavimui, gaminimui ir įrengimui techniškai suderinti ir standartizuoti, ir (arba)
- buvo pasiekta techninės pažangos, padaryta pakeitimų tarptautinėse taisyklėse bei specifikacijose ir sukaupia žinių apie darbovietes,

priimami pagal Direktyvos 89/391/EEB 17 straipsnyje nustatytą procedūrą

10 straipsnis

Baigiamosios nuostatos

1. Valstybės narės įstatymais ir kitais teisės aktais įtvirtina nuostatas, būtinas, kad šios direktyvos būtų pradėta laikytis ne vėliau kaip nuo 1992 m. gruodžio 31 d. Apie tai jos nedelsdamos praneša Komisijai.

Tačiau Graikijos Respublikai taikoma 1994 m. gruodžio 31 d. data.

2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų ar priimamų nacionalinių teisės aktų nuostatų tekstus.

3. Valstybės narės kas penkeri metai teikia Komisijai ataskaitą apie šios direktyvos nuostatų praktinį įgyvendinimą, nurodydamos darbdavių ir darbuotojų požiūrius.

Komisija apie tai praneša Europos Parlamentui, Tarybai, Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui bei Darbuotojų saugos, higienos ir sveikatos patariamajam komitetui.

4. Komisija reguliariai teikia Europos Parlamentui, Tarybai bei Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ataskaitą apie šios direktyvos įgyvendinimą, atsižvelgdama į šio straipsnio 1–3 dalis.

11 straipsnis

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje, 1989 m. lapkričio 30 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

J. P. SOISSON

I PRIEDAS

BŪTINIAUSI PIRMA KARTĄ NAUDOJAMOMS DARBOVIETĖMS TAIKOMI SAUGOS IR SVEIKATOS REIKALAVIMAI, KAIP NURODYTA DIREKTYVOS 3 STRAIPSNYJE**1. Įvadinė pastaba**

Šiame priede išdėstyti reikalavimai taikomi, kai tai būtina dėl darbovietės, veiklos, aplinkybių ar pavojaus ypatumų.

2. Stabilumas ir tvirtumas

Pastatai, kuriuose įrengtos darbovietės, turi būti jų paskirtį atitinkančios konstrukcijos ir tvirtumo.

3. Elektros instaliacija

Elektros instaliacija turi būti suprojektuota ir įrengta taip, kad nesukeltų gaisro ar sprogimo; asmenys turi būti tinkamai apsaugoti nuo nelaimingų atsitikimų pavojaus dėl tiesioginio ar netiesioginio sąlyčio su elektros instaliacija.

Projektuojant ir įrengiant elektros instaliaciją, parenkant medžiagas bei apsaugos priemones, turi būti atsižvelgta į elektros įtampą, aplinkos sąlygas bei asmenų, galinčių prieiti prie instaliacijos, kompetenciją.

4. Evakuacijos keliai ir atsarginiai išėjimai

4.1. Evakuacijos keliai ir atsarginiai išėjimai turi būti laisvi, jais turi būti galima kuo greičiau išeiti į atvirą orą arba į saugią vietą.

4.2. Kilus pavojui, darbuotojams turi būti sudarytos sąlygos greitai ir kaip galima saugiau evakuotis iš visų darbo vietų.

4.3. Evakuacijos kelių ir atsarginių išėjimų skaičius, išdėstymas ir matmenys priklauso nuo darbuotojų paskirties, matmenų, įrenginių ir didžiausio jose galinčių dirbti asmenų skaičiaus.

4.4. Atsarginių išėjimų durys turi būti atidaromos į išorę.

Jeigu išėjimas yra specialiai numatytas kaip atsarginis, durys negali būti stumdomosios arba sukamosios.

Atsarginių išėjimų durys negali būti užrakintos arba užsklęstos taip, kad jų negalėtų lengvai ir tiesiogiai atidaryti bet kuris asmuo, norintis jomis pasinaudoti įvykus avarijai.

4.5. Konkretūs evakuacijos keliai ir atsarginiai išėjimai turi būti paženklinti pagal nacionalines taisykles, perkeliančias Direktyvą 77/576/EEB⁽¹⁾ į nacionalinę teisę.

Tokie ženklai turi būti patvarūs ir išdėstyti reikiamose vietose.

4.6. Atsarginių išėjimų durų neleidžiama užrakinti.

Evakuacijos keliai ir atsarginiai išėjimai, taip pat judėjimo keliai ir durys, per kuriuos yra patenkama į evakuacijos kelius ir atsarginius išėjimus, turi nekliudyti judėjimui, kad jais būtų galima netrukdomai pasinaudoti bet kuriuo metu.

4.7. Evakuacijos keliuose ir atsarginiuose išėjimuose, kuriuos reikia apšviesti, apšvietimo gedimo atvejui būtina įrengti reikiamo intensyvumo avarinį apšvietimą.

5. Gaisro aptikimas ir gesinimas

5.1. Priklausomai nuo pastatų matmenų ir paskirties, nuo juose esančių įrenginių, nuo juose laikomų medžiagų fizinių ir cheminių savybių bei nuo didžiausio juose galinčių būti asmenų skaičiaus, darbovietėse turi būti įrengti tinkami gaisro gesinimo įrenginiai ir, jei būtina, gaisriniai detektoriai bei gaisrinės signalizacijos sistemos.

(¹) OL L 229, 1977 9 7, p. 12.

- 5.2. Neautomatinius gaisro gesinimo įrenginius turi būti lengva pasiekti ir paprasta naudoti.

Gaisro gesinimo įrenginiai turi būti paženklinėti pagal nacionalines taisykles, perkeliančias Direktyvą 77/576/EEB į nacionalinę teisę.

Tokie ženklai turi būti patvarūs ir išdėstyti reikiamose vietose.

6. Uždarų patalpų darboviečių vėdinimas

- 6.1. Būtina pasirūpinti, kad uždarų patalpų darbovietėse, atsižvelgiant į naudojamus darbo metodus ir darbuotojų fizinių krūvių, būtų pakankamai grynas oras.

Jei įrengta dirbtinio vėdinimo sistema, ji turi būti prižiūrima taip, kad veiktų.

Vėdinimo įrangos kontrolės sistema turi pranešti apie bet kokį gedimą, jei tai svarbu darbuotojų sveikatai.

- 6.2. Jei naudojami oro kondicionieriai arba mechaninio vėdinimo įrenginiai, jie turi veikti taip, kad darbuotojams netrukdytų skersvėjai.

Bet kokios darbo aplinkos orą teršiančios nuosėdos ar nešvarumai, galintys tiesiogiai kenkti darbuotojų sveikatai, turi būti nedelsiant šalinami.

7. Patalpos temperatūra

- 7.1. Darbo metu temperatūra patalpose, kuriose įrengtos darbo vietos, atsižvelgiant į darbo metodus ir darbuotojų fizinių krūvių, turi būti tinkama žmonėms.

- 7.2. Temperatūra poilsio, budėtojų, sanitarinėse patalpose, valgyklose ir pirmosios medicinos pagalbos patalpose turi atitikti konkrečią šių patalpų paskirtį.

- 7.3. Atsižvelgiant į darbo bei darbovietės pobūdį, langai, stoglangiai ir stiklo sienos turi suteikti galimybę apsaugoti darbovietę nuo per gausaus saulės spinduliavimo.

8. Natūralus ir dirbtinis patalpų apšvietimas

- 8.1. Į darbovietes turi patekti kuo daugiau dienos šviesos; taip pat jose įrengiamas dirbtinis apšvietimas, kad šviesos pakaktų darbuotojų saugai ir sveikatos apsaugai užtikrinti.

- 8.2. Apšvietimo įrenginiai patalpose, kuriose įrengtos darbo vietos, ir praėjimo keliuose turi būti įrengti taip, kad dėl įrengto apšvietimo darbuotojams negrėstų nelaimingi atsitikimai.

- 8.3. Darbovietėse, kur sugedus dirbtiniam apšvietimui darbuotojams grėstų ypač didelis pavojus, būtina įrengti reikiamo intensyvumo avarinį apšvietimą.

9. Patalpų grindys, sienos, lubos ir stogai

- 9.1. Patalpų grindys turi būti be pavojingų išgaubų, duobių ar nuolydžių, jos turi būti tvirtos, stabilios ir neslidžios.

Atsižvelgiant į atliekamos veiklos tipą ir į darbuotojų fizinių krūvių, darbo vietose turi būti užtikrinta tinkama šilumos izoliacija.

- 9.2. Patalpų grindų, sienų ir lubų paviršius turi būti toks, kad jį būtų galima valyti ar atnaujinti pagal higienos normų reikalavimus.

- 9.3. Permatomos arba šviesą praleidžiančios sienos, ypač ištisinio stiklo pertvaros, esančios patalpose arba netoli darbo vietų bei judėjimo kelių, turi būti aiškiai paženklintos. Jos turi būti pagamintos iš saugios medžiagos arba atitvertos nuo tokių vietų ir judėjimo kelių taip, kad darbuotojai negalėtų prieiti prie jų arba susižeisti joms sudužus.

- 9.4. Patekti ant stogų, dengtų nepakankamai atspariomis apkrovai medžiagomis, leidžiama tik tada, kai aprūpinama įrenginiais, leidžiančiais saugiai atlikti darbus.

10. Langai ir stoglangiai

- 10.1. Langai, stoglangiai ir vėdinimo įrenginiai, kuriuos galima atidaryti, uždaryti, reguliuoti bei fiksuoti, turi būti įrengti taip, kad darbuotojai galėtų jais naudotis saugiai. Atverti langai ir stoglangiai neturi kelti pavojaus darbuotojams.
- 10.2. Languose ir stoglanguose turi būti suprojektuoti įrenginiai arba įstatomi įtaisai, kurie leistų išvalyti juos nekeliant pavojaus dirbantiems arba pastate ar prie pastato esantiems darbuotojams.

11. Duryr ir vartai

- 11.1. Durų ir vartų išdėstymas, kiekis, matmenys, taip pat jiems gaminti naudotos medžiagos turi atitikti patalpų paskirtį ir jose atliekamų darbų pobūdį.
- 11.2. Permatomos durys turi būti tinkamai paženklintos aiškiai matomame lygyje.
- 11.3. Į abi puses varstomosios durys ir vartai turi būti permatomi arba turėti permatomas įsprūdas.
- 11.4. Jeigu durų ar vartų permatomas ar peršviečiamas paviršius pagamintas iš nesaugios medžiagos ir jeigu esama pavojaus darbuotojams susižeisti, tokioms durims ar vartams dūžtant, toks paviršius turi būti apsaugotas nuo subyrėjimo.
- 11.5. Stumdomosiose duryse turi būti įrengtas saugos įtaisas, kad jos neišslystų iš rėmų ir nenukristų.
- 11.6. Į viršų atsidarančiose duryse ir vartuose turi būti įrengtas apsaugos mechanizmas, kad jie netikėtai nenusileistų.
- 11.7. Evakuacinio išėjimo durys turi būti reikiamai paženklintos.

Jas turi būti galima bet kuriuo metu atidaryti iš vidaus be specialių pagalbinių priemonių.

Kol darbovietėse yra darbuotojų, durys turi būti lengvai atidaromos.

- 11.8. Šalia skirtų transporto eismui vartų turi būti įrengtos durys pėstiesiems, išskyrus atvejus, kai pėstiesiems saugu eiti pro pačius vartus; tokios durys turi būti ryškiai paženklintos, jų neleidžiama užstatyti daiktais.
- 11.9. Mechaninės durys ir vartai turi varstytis taip, kad darbuotojams negrėstų nelaimingi atsitikimai.

Juose turi būti įrengti lengvai atpažįstami ir pasiekiami avarinio išjungimo įtaisai, o jeigu dingus elektros energijai jie neatsidaro automatiškai, juos turi būti įmanoma atidaryti rankomis.

12. Judėjimo keliai — pavojingosios zonos

- 12.1. Judėjimo keliai, taip pat laiptai, pritvirtintos kopėčios, krovimo aikštelės ir rampos turi būti tokiose vietose ir tokių matmenų, kad pėstieji bei transporto priemonės galėtų lengvai ir saugiai judėti reikiama kryptimi ir nekeltų pavojaus darbuotojams, dirbantiems šalia tokių judėjimo kelių.
- 12.2. Pėsčiųjų eismui ir (arba) krovinių vežimui naudojami keliai turi būti tokių matmenų, kurie atitiktų galimų naudotojų skaičių ir įmonės veiklos rūšį.

Jei keliais važinėja transporto priemonės, pėstiesiems turi būti įrengti takeliai saugiu atstumu nuo jų.

- 12.3. Transporto priemonių judėjimo keliai turi būti nutiesti pakankamai saugiu atstumu nuo durų, vartų, pėsčiųjų perėjų, koridorių bei laiptų.
- 12.4. Judėjimo keliai turi būti ryškiai paženklinti, jei dėl patalpų paskirties ir juose esančių įrenginių tai būtina darbuotojams apsaugoti.
- 12.5. Kai darbovietėse yra su darbu susijusių nesaugių zonų, kur esama pavojaus darbuotojui ar objektui nukristi, tokiose vietose turi būti numatytos priemonės, kad į tas zonas nepatektų pašalinių asmenų.

Būtina imtis reikiamų priemonių darbuotojams, turintiems teisę įeiti į pavojingas zonas, apsaugoti.

Pavojingos zonos turi būti aiškiai paženklintos.

13. Specialiosios priemonės eskalatoriams ir judamiesiems takeliams

Eskalatoriai ir judamieji takeliai turi veikti saugiai.

Juose turi būti įrengti visi reikalingi saugos įtaisai.

Juose turi būti įrengti lengvai atpažįstami ir pasiekiami avariniai išjungimo įtaisai.

14. Krovimo aikštelės ir rampos

14.1. Krovimo aikštelės ir rampos turi būti tinkamos pagal transportuojamų krovinių matmenis.

14.2. Krovimo aikštelėse turi būti įrengtas bent vienas išėjimas.

Didesnio, negu nustatytas, ilgio aikštelėse turi būti įrengta po vieną išėjimą abiejuose galuose, jeigu tai techniškai įmanoma.

14.3. Krovimo rampos turi būti saugios, kad darbuotojams negręstų pavojus nuo jų nukristi.

15. Patalpų matmenys ir erdvė jose — judėjimo laisvė darbo vietose

15.1. Darbo patalpos turi būti pakankamo ploto, aukščio ir erdvios, kad dirbant nekiltų pavojaus darbuotojų saugai, sveikatai ar savijautai.

15.2. Laisvo ploto, skirto darbuotojui darbo vietoje, matmenys turi būti apskaičiuoti taip, kad darbuotojui pakaktų laisvės judėti atliekant savo darbą.

Jeigu dėl specifinių priežasčių toje darbo vietoje tai yra neįmanoma, darbuotojui turi būti suteikta pakankamai laisvės pajudėti netoli jo darbo vietos.

16. Poilsio patalpos

16.1. Darbuotojams būtina įrengti lengvai prieinamas poilsio patalpas, jeigu to reikia darbuotojų saugai ir sveikatos apsaugai, ypač dėl atliekamo darbo pobūdžio, arba jeigu darbuotojų skaičius viršija nustatytą normą.

Ši nuostata netaikoma, kai darbuotojai dirba administracinėse ar panašiose patalpose, kur yra lygiavertės sąlygos pailsėti per pertraukas.

16.2. Poilsiu skirtos patalpos turi būti pakankamo dydžio, pagal darbuotojų skaičių jose turi būti pakankamai stalų ir sėdimų vietų su atlošais.

16.3. Poilsio patalpose būtina taikyti reikiamas priemones, kad nerūkantieji būtų apsaugoti nuo nemalonių tabako dūmų.

16.4. Kai darbas yra reguliariai ir dažnai pertraukiamas, bet poilsio patalpos neįrengtos, būtina skirti kitas patalpas, kuriose darbuotojai galėtų pabūti darbo pertraukų metu, jeigu to reikia darbuotojų saugai ir sveikatos apsaugai.

Būtina taikyti tinkamas priemones, kad nerūkantieji būtų apsaugoti nuo nemalonių tabako dūmų.

17. Nėščios moterys ir maitinančios motinos

Nėščioms moterims ir maitinančioms motinoms turi būti sudarytos reikiamos sąlygos pailsėti atsigulus.

18. Sanitariniai įrenginiai

18.1. *Persirengimo kambariai ir spintelės*

18.1.1. Darbuotojams būtina įrengti tinkamus persirengimo kambarius, jeigu darbo metu jie turi dėvėti specialius darbo drabužius arba dėl sveikatos ir etikos negali persirengti kitoje patalpoje.

Persirengimo kambariai turi būti lengvai prieinami ir pakankamai erdvūs, juose turi būti įrengtos sėdimosios vietos.

- 18.1.2. Persirengimo kambariai turi būti pakankamai erdvūs, su kiekvienam darbuotojui skirta patikimai užrakinama drabužių spintelė, kurioje darbo metu jis galėtų laikyti savo drabužius.

Darbo drabužių spintelės turi būti įrengtos atskirai nuo kasdieninių drabužių spintelių, jeigu to reikia dėl darbo pobūdžio (pvz.: darbas su pavojingomis medžiagomis, drėgmėje ar su nešvarumais).

- 18.1.3. Vyrams ir moterims būtina numatyti atskirus persirengimo kambarius arba sudaryti galimybę tuo pačiu persirengimo kambariu naudotis atskirai.
- 18.1.4. Kai pagal 18.1.1 punktą persirengimo kambariai nėra būtini, kiekvienam darbuotojui turi būti numatyta vieta drabužiams laikyti.

18.2. *Dušai ir praustuvai*

- 18.2.1. Darbuotojams turi būti įrengti tinkami dušai, jeigu to reikia dėl darbo pobūdžio ar higienos poreikių.

Vyrams ir moterims turi būti įrengti atskiri dušų kambariai arba sudarytos galimybės tais pačiais dušų kambariais naudotis atskirai.

- 18.2.2. Dušų kambariai turi būti pakankamai erdvūs, kad kiekvienas darbuotojas galėtų be kliūčių praustis pagal higienos reikalavimus.

Dušuose turi būti karštas ir šaltas tekantis vanduo.

- 18.2.3. Kai pagal 18.2.1 punktą dušai nėra būtini, netoli darbo vietų ir persirengimo kambarių turi būti įrengti tinkami rankų praustuvai su tekančiu vandeniu (prireikus — ir karštu).

Vyrams ir moterims turi būti įrengti atskiri praustuvai arba sudarytos galimybės tais pačiais praustuvais naudotis atskirai, jeigu to reikia dėl etikos.

- 18.2.4. Kai patalpos, kuriose įrengti dušai ar praustuvai, yra atskirtos nuo persirengimo kambarių, turi būti nesunku patekti iš vienos patalpos į kitą.

18.3. *Tualetai ir praustuvai*

Netoli darbo vietų, poilsio patalpų, persirengimo kambarių ir patalpų, kuriose įrengti dušai ar praustuvai, turi būti įrengtas reikiamas skaičius atskirų tualetų kambarių ir praustuvių.

Vyrams ir moterims turi būti įrengti atskiri tualetai arba sudaryta galimybė tais pačiais tualetais naudotis atskirai.

19. **Pirmosios medicinos pagalbos patalpos**

- 19.1. Atsižvelgiant į įmonės dydį, atliekamo darbo pobūdį ir nelaimingų atsitikimų dažnumą, turi būti įrengta viena ar daugiau pirmosios medicinos pagalbos patalpų.

- 19.2. Pirmosios medicinos pagalbos patalpose turi būti reikalingi pirmosios medicinos pagalbos teikimo įrenginiai ir priemonės, į šias patalpas turi būti lengva patekti su neštuvais.

Šios patalpos turi būti nurodytos ženklais ir kelrodžiais pagal nacionalines taisykles, perkeliančias Direktyvą 77/576/EEB į nacionalinę teisę.

- 19.3. Be to, pirmosios medicinos pagalbos teikimo priemonės taip pat turi būti visose vietose, kur to reikia dėl darbo sąlygų.

Šios priemonės turi būti tinkamai paženklintos ir lengvai pasiekiamos.

20. **Darbuotojai su negalia**

Reikalui esant, darbovietės turi būti įrengtos atsižvelgiant į darbuotojų su negalia reikmes.

Ši nuostata ypač taikoma įrengiant duris, praėjimus, laiptus, dušus, praustuvus ir tualetus, kuriais naudojasi darbuotojai su negalia, bei darbo vietas, kuriose jie dirba.

21. **Darbovietės lauke (specialiosios nuostatos)**

- 21.1. Darbo vietos, judėjimo keliai ir kitos vietos ar įrenginiai, esantys lauke, kur darbuotojai dirba arba gali būti darbo metu, turi būti įrengti taip, kad pėstieji ir transporto priemonės galėtų judėti saugiai.

12, 13 ir 14 skirsniai taip pat taikomi pagrindiniams judėjimo keliams, esantiems įmonės teritorijoje (judėjimo keliams, vedantiems į pastovias darbo vietas), taip pat judėjimo keliams, naudojamiems įmonės įrenginiams reguliariai prižiūrėti ir kontroliuoti, ir krovimo aikštelėms.

12 skirsnis taip pat taikomas darbovietėms lauke.

- 21.2. Jeigu neužtenka dienos šviesos, lauke esančios darbovietės turi būti tinkamai apšviestos dirbtine šviesa.
- 21.3. Jeigu darbuotojai dirba lauke esančiose darbo vietose, šios darbo vietos, jeigu įmanoma, turi būti įrengtos taip, kad darbuotojai:
- a) būtų apsaugoti nuo atšiauraus klimato ir prireikus nuo krentančių objektų;
  - b) nebūtų veikiami sveikatai žalingo didelio triukšmo ar lauko veiksnių, pavyzdžiui, dujų, garų ar dulkių;
  - c) kilus pavojui, galėtų skubiai palikti savo darbo vietą arba jiems būtų galima skubiai suteikti pagalbą;
  - d) negalėtų paslysti arba nukristi.
-

II PRIEDAS

BŪTINIAUSI JAU NAUDOJAMOMS DARBOVIETĖMS TAIKOMI SAUGOS IR SVEIKATOS REIKALAVIMAI, KAIP NURODYTA DIREKTYVOS 4 STRAIPSNYJE**1. Įvadinė pastaba**

Šiame priede išdėstyti reikalavimai taikomi, kai tai būtina dėl darbovietės, veiklos, aplinkybių ar pavojaus ypatumų.

2. Stabilumas ir tvirtumas

Pastatai, kuriuose įrengtos darbovietės, turi būti jų paskirtį atitinkančios konstrukcijos ir tvirtumo.

3. Elektros instaliacija

Elektros instaliacija turi būti suprojektuota ir įrengta taip, kad nesukeltų gaisro ar sprogimo; asmenys turi būti tinkamai apsaugoti nuo nelaimingų atsitikimų dėl tiesioginio ar netiesioginio sąlyčio su elektros instaliacija.

Elektros instaliacija ir apsaugos įtaisai turi atitikti elektros įtampą, aplinkos sąlygas bei asmenų, galinčių prieiti prie instaliacijos, kompetenciją.

4. Evakuacijos keliai ir atsarginiai išėjimai

4.1. Evakuacijos keliai ir atsarginiai išėjimai turi būti laisvi, jais turi būti galima kuo greičiau išeiti į atvirą orą arba į saugią vietą.

4.2. Kilus pavojui, darbuotojams turi būti sudarytos sąlygos greitai ir kaip galima saugiau evakuotis iš visų darbo vietų.

4.3. Turi būti pakankamai evakuacijos kelių ir atsarginių išėjimų.

4.4. Atsarginių išėjimų durys turi būti atidaromos į išorę.

Jeigu išėjimas yra specialiai numatytas kaip atsarginis išėjimas, durys negali būti stumdomosios arba sukamosios.

Atsarginių išėjimų durys negali būti užrakintos arba užsklendžiamos taip, kad jų negalėtų lengvai ir tiesiogiai atidaryti bet kuris asmuo, norintis jomis pasinaudoti įvykus avarijai.

4.5. Specialūs evakuacijos keliai ir atsarginiai išėjimai turi būti paženklinėti pagal nacionalines taisykles, perkeliančias direktyvą 77/576/EEB į nacionalinę teisę.

Tokie ženklai turi būti patvarūs ir išdėstyti reikiamose vietose.

4.6. Neleidžiama užrakinti atsarginių išėjimų durų.

Evakuacijos keliuose ir atsarginiuose išėjimuose, taip pat judėjimo keliuose ir duryse, per kuriuos yra patenkama į evakuacijos kelius ir atsarginius išėjimus, neturi būti judėjimui kliūčių, kad jais būtų galima netrukdomai pasinaudoti bet kuriuo metu.

4.7. Evakuacijos keliuose ir atsarginiuose išėjimuose, kuriuos reikia apšviesti, apšvietimo gedimo atvejui būtina įrengti reikiamo intensyvumo avarinį apšvietimą.

5. Gaisro aptikimas ir gesinimas

5.1. Priklausomai nuo pastatų matmenų ir paskirties, nuo juose esančių įrenginių, laikomų medžiagų fizinių ir cheminių savybių bei nuo didžiausio juose galinčių būti asmenų skaičiaus, darbovietėse turi būti įrengti tinkami gaisro gesinimo įrenginiai ir, jei būtina, gaisriniai detektoriai ir gaisrinės signalizacijos sistemos.

5.2. Neautomatiniai gaisro gesinimo įrenginiai turi būti lengvai pasiekiami ir paprastai naudojami.

Gaisro gesinimo įrenginiai turi būti paženklinėti pagal nacionalines taisykles, perkeliančias Direktyvą 77/576/EEB į nacionalinę teisę.

Tokie ženklai turi būti patvarūs ir išdėstyti reikiamose vietose.

6. Uždaros patalpos darbuotojų vėdinimas

Būtina pasirūpinti, kad uždaro patalpos darbuotėse, atsižvelgiant į darbo metodus ir darbuotojų fizinių krūvių, būtų pakankamai grynas oras.

Jeigu įrengta dirbtinio vėdinimo sistema, prireikus ji turi veikti bet kuriuo metu.

Vėdinimo įrangos kontrolės sistema turi pranešti apie bet kokį gedimą, jei tai svarbu darbuotojų sveikatai.

7. Patalpos temperatūra

7.1. Darbo metu temperatūra patalpose, kuriose įrengtos darbo vietos, atsižvelgiant į darbo metodus ir darbuotojų fizinių krūvių, turi būti tinkama žmonėms.

7.2. Temperatūra poilsio, budėtojų, sanitarinėse patalpose, valgyklose ir pirmosios medicinos pagalbos patalpose turi atitikti konkrečių šių patalpų paskirtį.

8. Natūralus ir dirbtinis patalpų apšvietimas

8.1. Į darbuotėse turi patekti kuo daugiau dienos šviesos; taip pat jose įrengiamas dirbtinis apšvietimas, kad šviesos pakaktų darbuotojų saugai ir sveikatos apsaugai užtikrinti.

8.2. Darbuotėse, kur sugedus dirbtiniam apšvietimui darbuotojams grėstų ypač didelis pavojus, būtina įrengti reikiamo intensyvumo avarinį apšvietimą.

9. Durys ir vartai

9.1. Peratomos durys turi būti tinkamai paženklintos aiškiai matomame lygyje.

9.2. Į abi puses varstomosios durys ir vartai turi būti permatomi arba turėti permatomas įsprūdas.

10. Pavojingosios zonos

Kai darbuotėse yra su darbo pobūdžiu susijusių nesaugių zonų, kur esama pavojaus darbuotojui ar objektui nukristi, tokiose vietose turi būti numatytos priemonės, kad į tas zonas nepatektų pašaliniai asmenys.

Būtina imtis reikiamų priemonių apsaugoti darbuotojams, turintiems teisę įeiti į pavojaus zonas.

Pavojingosios zonos turi būti aiškiai pažymėtos.

11. Poilsio patalpos ir poilsio vietos

11.1. Darbuotojams būtina įrengti lengvai prieinamas poilsio patalpas arba poilsio vietas, jeigu to reikia darbuotojų saugai ir sveikatos apsaugai, ypač dėl atliekamo darbo pobūdžio, arba jeigu darbuotojų skaičius viršija nustatytą normą.

Ši nuostata netaikoma, kai darbuotojai dirba administracinėse ar panašiose patalpose, kur yra lygiavertės sąlygos pailsėti per pertraukas.

11.2. Poilsio patalpose ir poilsio vietose turi būti stalai ir sėdimosios vietos su atlošais.

11.3. Poilsio patalpose būtina taikyti reikiamas priemones, kad nerūkantieji būtų apsaugoti nuo nemalonių tabako dūmų.

12. Nėščios moterys ir maitinančios motinos

Nėščioms moterims ir maitinančioms motinoms turi būti sudarytos reikiamos sąlygos pailsėti atsigulus.

13. Sanitariniai įrenginiai

13.1. Persirengimo kambariai ir spintelės

13.1.1. Darbuotojams būtina įrengti tinkamus persirengimo kambarius, jeigu darbo metu jie turi dėvėti specialius darbo drabužius arba dėl sveikatos ir etikos negali persirengti kitoje patalpoje.

Persirengimo kambariai turi būti lengvai prieinami ir pakankamai erdvūs.

13.1.2. Persirengimo kambariai turi būti su kiekvienam darbuotojui skirta patikimai užrakinama drabužių spintele, kurioje darbo metu jis galėtų laikyti savo drabužius.

Darbo drabužių spintelės turi būti įrengtos atskirai nuo kasdieninių drabužių spintelių, jeigu to reikia dėl darbo pobūdžio (pvz.: darbas su pavojingomis medžiagomis, drėgmėje ar su nešvarumais).

13.1.3. Vyrams ir moterims būtina įrengti atskirus persirengimo kambarius arba sudaryti galimybę tuo pačiu persirengimo kambariu naudotis atskirai.

13.2. Dušai, tualetai ir praustuvai

13.2.1. Netoli darbo vietų darbuotojams turi būti įrengti:

- dušai, jeigu to reikia dėl darbo pobūdžio,
- specialios patalpos su pakankamu tualetų ir praustuvų skaičiumi.

13.2.2. Dušuose ir praustuose turi būti tekantis vanduo (prireikus — ir karštas).

13.2.3. Vyrams ir moterims turi būti įrengti atskiri dušai arba sudarytos galimybės tais pačiais dušais naudotis atskirai.

Vyrams ir moterims turi būti įrengti atskiri tualetai arba sudarytos galimybės tais pačiais tualetais naudotis atskirai.

14. Pirmosios medicinos pagalbos priemonės

Darbovietėse turi būti pirmosios medicinos pagalbos priemonių.

Šios priemonės turi būti tinkamai paženklintos ir lengvai pasiekiamos.

15. Darbuotojai su negalia

Reikalui esant, darbovietės turi būti įrengtos atsižvelgiant į darbuotojų su negalia reikmes.

Ši nuostata ypač taikoma įrengiant duris, praėjimus, laiptus, dušus, praustuvus ir tualetus, kuriais naudojasi darbuotojai su negalia, bei darbo vietas, kuriose jie dirba.

16. Pėsčiųjų ir transporto priemonių judėjimas

Viduje ir lauke esančios darbovietės turi būti įrengtos taip, kad pėstieji ir transporto priemonės galėtų saugiai judėti.

17. Darbovietės lauke (specialiosios nuostatos)

Jeigu darbuotojai dirba lauke esančiose darbo vietose, šios darbo vietos, jei yra galimybė, turi būti įrengtos taip, kad darbuotojai:

- a) būtų apsaugoti nuo atšiauraus klimato ir prireikus nuo krentančių objektų;
- b) nebūtų veikiami sveikatai žalingo didelio triukšmo ar lauko veiksmų, pavyzdžiui, dujų, garų ar dulkių;
- c) kilus pavojui, galėtų skubiai palikti savo darbo vietą arba jiems būtų galima skubiai suteikti pagalbą;
- d) negalėtų paslysti arba nukristi.